

TARTIŞMA PLATFORMU / *DISCUSSION PLATFORM*

İnsan Hakları Komisyonu'ndan İnsan Hakları Konseyi'ne

A. Füsun ARSAVA

BM Genel Kurulu 15 Mayıs 2006'da BM İnsan Hakları Konseyi'nin kurulmasını 170 oyla¹ kabul etmiştir. İnsan Hakları Komisyonu çalışmalarını 27.03.2006'da tamamlamış, İnsan Hakları Konseyi de ilk toplantısını 19.06.2006'da gerçekleştirmiştir.

BM üyeleri her ne kadar insan haklarına ilişkin ortak inançlarından, barıştan heyecanla söz etseler de, Avrupa Konseyi üyelerine nazaran insan hakları alanında daha sınırlı kaldıkları görülmektedir. Bu durum insan haklarının geleneksel olarak politize edilmesi ve polemik konusu olmasından ileri gelmektedir. Devletlerin insan hakları ihlalleri nedeniyle eleştirilmesi genelde eleştirilen devletin meşruiyetine zarar veren bir eylem olarak görülmektedir. İnsan hakları tartışmaları sıklıkla hasım devletler arasındaki tartışmaya dönüşmektedir². BM insan hakları himaye sistemi kooperasyon anlayışına istinat etmekte³, bu konuda Güvenlik Konseyi'nin VII. Bölüme göre karara bağlayabileceği askeri ve ekonomik zorunlu önlemler kullanılmamaktadır. Bu durum 1945'te BM üyesi devletler tarafından öyle istenmiştir; bugün de aynı irade devam etmektedir. Sadece komünist devletlerin yahut güneyin bir kısım yarı muhtar devletlerinin değil (bu toplumların çoğu o dönemde daha koloni statüsündeydi ve bu nedenle de BM'de temsil edilmiyorlardı) batılı devletlerin de örneğin ırk ayrımcılığı (ABD) yahut kolonilerdeki durum nedeniyle (İngiltere, Fransa, Portekiz ve İspanya) insan hakları nedeniyle eleştirilere muhatap olmaları BM'nin insan hakları alanında sınırlı yaklaşımına yol açmıştır⁴. Komünist devletler bilinen nedenlerden dolayı farklı bir pozisyon almak için motivasyona sahip değildi. Değişik zamanlarda gelişmekte olan ülkeler olarak Mısır, Hindistan ve Filipinler insan hakları ihlalleri durumlarında genel bir şikâyet prosedürü işletilmesi için girişimde bulunmuş olsalar da, onların bu girişimleri de BM'nin insan hakları çalışmalarına yeterli bir dayanak oluşturamamıştır. Bu tablo İnsan Hakları Komisyonu'nun çalışmalarını devlet uygulamalarının gözlenmesi ve eleştirisi konusunda değil, Devletler Hukuku normlarının yaratılması çerçevesinde yoğunlaştırmasına yol açmıştır.

¹ 4 karşı oy: İsrail, Marshall Adaları, Pilau ve ABD; üç çekimser oy: Beyaz Rusya, İran ve Venezüella, bkz: UN, General Assembly 2006, n,b

² Örneğin ABD/Küba; İslam ülkeleri/İsrail; Hindistan/Pakistan

³ Karşılaştırmız: BM Anlaşması'nın 55 ve 56. maddeleri

⁴ Philip Alston, *The United Nations and Human Rights: A Critical Appraisal*, (Oxford, Clarendon Press, 1992), s.141

Bu anlayıştaki değişim 70'li yılların ortasında ortaya çıkmıştır. 1973'te Şili'de yapılan askeri darbeden sonra İnsan Hakları Komisyonu konu raportörleri tayin etmeye, konulara göre çalışma grupları oluşturmaya başlamıştır. Örneğin 1982'de kayıp kişiler; yargısız, keyfi idamlar; 1985'te işkence, 1986'da inanç özgürlüğü çalışma grupları oluşturulmuştur. Önceden sadece Güney Afrika, Rodezya ve İsrail tarafından işgal edilen topraklar inceleme konusunu oluştururken, İnsan Hakları Komisyonu anlayış değişimi paralelinde değişik ülkeler için ülke raportörleri tayin etmeye başlamıştır.

Bugün hâlâ devletlerin çoğu sorun yaratmayan bir İnsan Hakları Komisyonu'nu tercih etmektedir. Bu nedenle de son yıllarda Komisyonu cebri yetkilerle donatan hiçbir inisyatif sözkonusu olmamıştır. Ancak dünyadaki siyasi gelişmeler BM sisteminin, özellikle Güvenlik Konseyi'nin revizyonu tartışmalarını başlatmakta gecikmemiştir. BM Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından oluşturulan çalışma grubunun hazırladığı "Tehditler, Önlemler ve Değişim" konulu öneride bir uzlaşa sağlanamamıştır. Çalışma grubu 2004'te Güvenlik Konseyi'ni ağır insan hakları ihlallerinde askeri olarak müdahale etmekle yükümlü kılan⁵ bir öneri yapmıştır. Söz konusu öneriye Kofi Annan tarafından Mart 2006'da BM Genel Kurulu'na sunulan dokümanda yer verilmiştir. Genel Kurul'da yapılan tartışmalarda öneri dikkate alınmamıştır. Genel Kurul resolusyonunda Güvenlik Konseyi'nin sorumluluğu açık bir şekilde yeniden zayıflatılmıştır. Resolasyon ağır insan hakları ihlallerinde ne Güvenlik Konseyi'nin müdahale yükümlülüğünü öngörmüştür, ne de Güvenlik Konseyi kararlarına esas alınacak somut kriterler belirlemiştir.

BM İnsan Hakları Komisyonu Reformu Tartışmaları

1990'lı yılların sonundan itibaren BM İnsan Hakları Komisyonu reformu tartışmaları yapılmıştır. BM İnsan Hakları Komisyonu BM Ekonomi ve Sosyal Konseyi tarafından iki yıl için seçilen 53 üyeden oluşmaktaydı. Batılı devletler grubu ve diğer bazı devletler BM İnsan Hakları Komisyonu'nu ve özel prosedürlerini (özel raportör tayini, çalışma gruplarının oluşturulması) desteklemiştir. Çin'in, Pakistan'ın ve Mısır'ın içinde olduğu *like-minded grup*⁶ ise Komisyon çalışmalarını önyargılı olarak ve mutlak şekilde eleştirmiştir. Bununla beraber her iki grup da İnsan Hakları Komisyonu mekanizmalarının güçlendirilmesini ve İnsan Hakları Komisyonu himaye sisteminin revize edilmesini istemiştir. Like-minded grup mensubu devletler oldukça sık şekilde ülkelerle ilgili kararlar alınmasını ve raportör tayin edilmesini engellemeye çalışmıştır. Bu devletler insan hakları ihlali olan ülkeleri danışmalar yoluyla desteklemeyi tercih etmiştir. Özellikle batı ülkelerinin, hükümet dışı kuruluşların temsilcilerinin ve bilim dünyasının BM İnsan Hakları Komisyonu'nun eksikliklerine yıllardır dikkat çektikleri bir vakadır⁷. BM Genel

⁵ UN, Generalversammlung 2005a

⁶ Like-minded grup, ortak görüşü temsil eden grup anlamında kullanılmaktadır.

⁷ Wolfgang S. Heinz, 'Ein halber Nord-Süd Konflikt? Zur Konfrontation zwischen dem Westen und den "gleichgesinnten Ländern" (LMC) Jahrbuch Menschenrechte (Hrsg.) in der *UN-Menschenrechtskommission (MRK)*, (Frankfurt: 2000), ss.249-258; Tobias Irmscher, *Die Behandlung privater Beschwerden über systematische und grobe Menschenrechtsverletzungen, das 1503-Verfahren nach seiner Reform*, (NY, Oxford: 2002); Theodor Rathgeber, '61.MRK – die Krise schwelt. Entfacht die

Sekreteri Kofi Annan ve BM Yüksek Temsilcisi Louise Arbour, Komisyon'un önyargılı olarak eleştirilmesinin ve çalışmalarının politize edilmesinin Komisyon'un görevlerini yerine getirme yeteneğini olumsuz etkilediğine dikkat çekmiştir. BM Genel Kurulu'nda insan haklarına angaje devletlerin sayılarının azlığı reform çalışmaları ve reform sürecinin kısa bir süre içinde tamamlanması hedefi bakımından risk oluşturmaktaydı. Reform çalışmalarının sonucu kestirilememekle beraber, İnsan Hakları Komisyonu'na ilişkin eleştiriler eski yapının mevcut haliyle devam edilemeyeceği hususunda tüm tarafların ortak bir iradeye sahip olduğunu göstermekteydi.

BM sekreteri Kofi Annan tarafından görevlendirilen insan hakları üzerinde hazırlık yapan çalışma grubu Aralık'ta, "Tehditler, Önlemler ve Değişim" başlıklı raporunu sundu. Annan bu rapor ışığında yeni İnsan Hakları Komisyonu için, örneğin üyelerinin seçiminde BM Genel Kurulu'nda 2/3 çoğunluğun sağlanması, BM üyesi devletlerin BM insan hakları özel raportörlerini ülkelerine daveti kabul etme mükellefiyeti gibi bir dizi somut öneriler yapmıştır. Eylül 2005'te gerçekleştirilen Dünya Zirvesi'nde (*World Summit*)⁸ İnsan Hakları Komisyonu'na ilişkin olarak yapılan bu önerilerin bir kısmı üzerinde büyük tartışmalar söz konusu olsa da esas itibarıyla bir mutabakat sağlanmıştır. BM Genel Kurulu başkanı Jan Eliasson'un başkanlığında BM Genel Kurul toplantısını takip eden 5 ay içinde 191 BM üyesi devletle gerçekleştirilen 30 gayri resmi toplantı sonucunda 4 karşı oya karşın, bu sonuç BM Genel Sekreteri'nin ve hükümet dışı kuruluşların beklentilerinin gerisinde kalsa da, bir mutabakat ortaya çıkmıştır.

BM İnsan Hakları Konseyi'nin Statüsü

İnsan Hakları Konseyi BM Genel Kurulu'nun bir alt organı olarak kabul edilmiştir. Bu statü, BM Ekonomik ve Sosyal Konseyi'ne tâbi bir teknik, uzman komisyonu statüsü verilen İnsan Hakları Komisyonu'nun sahip olduğu statüden üstündür. İnsan Hakları Konseyi'nin statüsü beş yıl sonra İnsan Hakları Konseyi'nin Ekonomik ve Sosyal Konsey yahut Güvenlik Konseyi ile aynı statü elde etme olanağı ışığında gözden geçirilecektir. İnsan Hakları Komisyonu her yıl sadece 6 hafta olmak üzere Mart/Nisan'da toplanırken, İnsan Hakları Konseyi sürekli bir platform oluşturacaktır. Senede asgari 10 hafta toplanması kabul edilmiştir.

İnsan Hakları Konseyi'nin Görevi

BM Genel Kurulu A/60/251 sayılı kararında, Konsey'in tüm insan hak ve özgürlüklerine herhangi bir ayırım yapılmaksızın herkes için aynı şekilde saygı gösterilmekten sorumlu olduğunu kabul etmiştir. İnsan Hakları Konseyi ağır ve sistematik insan hakları ihlalleriyle iştigal etmek ve bu ihlallere ilişkin tavsiyeler yapmak, insan hakları sorunlarını BM sisteminin tüm alanları ile koordine ve entegre etmek mükellefiyetindedir⁹.

Reformdebatte ein läuterndes Feuer?', *Jahrbuch Menschenrechte* 2006; (Auswärtiges Amt 2005), s.224 vd.

⁸ UN-Generalversammlung 2005 b

⁹ UN, General Assembly 2006 b

İnsan Hakları Konseyi BM İnsan Hakları Komisyonu'nun şimdiye dek mevcut misyonunu korumaktadır. Diğer bir ifade ile aktüel ve strüktürel insan hakları sorunlarını tartışma ve bunları karara bağlama yetkisi devam etmektedir. Konsey belli konuları ele alma ve bunlar için önlem öngörme yetkisine sahiptir. Likeminded grubun karşı iradesine rağmen, ülkelere özel insan hakları raportörü gönderme ve bu ülkeler için özel kararlar alma yetkisine sahiptir. Bu önlemler İnsan Hakları Komisyonu'nun en radikal önlemleri olarak görülmüştür. A/60/251 sayılı resolusyon İnsan Hakları Konseyi'ne objektif ve güvenilir beyanlara istinaden, insan hakları yükümlülüklerinin kurallara göre yerine getirilip getirilemediğini denetleme yetkisi vermektedir. İnsan Hakları Konseyi BM üyesi her devlette insan hakları durumunu ele alabilir. Bu çerçevede henüz denetim prosedürü ve detaylar şekillendirilmemiştir. Açıklığa kavuşturulması gereken hususlar arasında kimin karara esas alan belgeleri toplayacağı ve değerlendireceği, Konseyin hangi bilgiler ışığında karar vereceği¹⁰; değerlendirme sürecinde de ilgili devlet ve hükümet dışı kuruluşlar gibi aktörler bakımından hangi olanakların söz konusu edilebileceği konularının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

İnsan Hakları Konseyi ve BM Alt Komisyonu Tarafından İnsan Haklarının Korunması Çerçevesinde Uygulanması Öngörülen Özel Prosedür

A/60/251 (Nr.6) sayılı resolusyon Konsey'in BM İnsan Hakları Komisyonu'nun özel prosedür çerçevesinde (danışma ve şikayet prosedürü) insan haklarını koruma amacıyla sahip olduğu bütün misyonlarını, görevlerini, mekanizmalarını ve sorumluluklarını üstlendiğini; bunları gözden geçirip gerektiği takdirde iyileştirme yetkisine sahip olduğunu; İnsan Hakları Konseyi'nin bu denetimi ilk toplantısından itibaren bir yıl içinde tamamlaması gerektiğini öngörmektedir. Özel prosedür (raportör tayini ve çalışma gruplarının oluşturulması) İnsan Hakları Komisyonu'nun çalışmalarında büyük bir öneme sahip olmuştur. Bu prosedür Konsey tarafından sistemi daha etkin kılmak için bir yıl içinde revize edilme yetkisiyle üstlenilmiştir.

26 uzmandan oluşan BM İnsan Haklarını Geliştirme Alt Komisyonu'nun durumu resolusyonda açıkça düzenlenmemiştir. Ayrımcılığın önlenmesi ve azınlıkların korunması, Alt Komisyonun önceki adına uygun şekilde uzun süre çalışmaları da önplanda yer almıştır. Hukuken bağlayıcı olmayan insan hakları deklarasyonları Alt Komisyonunun çalışmalarının ürünüdür¹¹. Resolusyonun 6.paragrafı, Alt Komisyonun "*expert advice*" kavramı altında mütalâa edildiği şeklinde yorumlanabilir. Bu durumda Alt Komisyonun ana görevi İnsan Hakları Konseyine think tank olarak hizmet vermek ve ağır insan hakları ihlallerini ele almaya yönelik ön hazırlıklar yapmak olacaktır.

¹⁰ Örneğin resmi mercilerin, devletlerin yahut sivil toplum kuruluşlarının enformasyonları esas alınabilir.

¹¹ Karşılaştırma için bkz: Asbjorn Eide, 'Dynamics of Human Rights and the Role of the Educator', *Bulletin of Peace Proposals* 14(1), 1993)

İnsan Hakları Konseyi'ne Üyelik

BM Genel Kurulu A/60/251 Resolusyonda (Nr.8), BM İnsan Hakları Konseyi'ne tüm BM üyelerinin seçilebileceği öngörülmektedir. Konsey üyelerinin seçiminde BM üyesi devletler adayların insan haklarının korunması ve geliştirilmesinde yapacakları katkıları ve bu amaçla onlar tarafından ihtiyari olarak yapılan taahhütleri ve yükümlülükleri dikkate alırlar. BM Genel Kurulu ağır ve sistematik insan haklar ihlâli yapan Konsey üyesi bir devletin üyelik haklarını mevcut üyelerin 2/3 çoğunluğuyla askıya alabilir. Resolasyonun 9. paragrafı Konseye seçilen üyelerin insan haklarının korunması ve geliştirilmesinde talepleri karşılama yeterliliğinde olmasını; Konsey ile sınırsız şekilde işbirliği yapmasını ve Konseye üyeliği esnasında üniversal denetim prosedürüne kurallara uygun olarak tâbi olmayı kabul etmesini öngörmektedir.

Kimi sivil toplum örgütleri ve bilim adamları tartışmalar esnasında adayların Konseye BM Genel Kurulu'nun 2/3 çoğunluğu ile seçilmeleri yanı sıra, zorunlu bir takım başka kriterleri de yerine getirme mükellefiyetinin kabul edilmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Bu kriterlerin en önemlisi arabulucuların ülkeye davetini koşulsuz kabul etme mükellefiyetiydi. Bu talep aslında Kuzey Kore, Burma, Beyaz Rusya, Küba, İran yahut Saddam Hüseyin döneminde Irak'ın arabulucuların ülkeye girmesine izin vermemeleri nedeniyle yersiz mütalâa edilmemiştir. Devletlerin Konseye üyelik için böyle yüksek ve zorunlu bir kriter konusunda mutabakata varma şansının baştan itibaren bulunmadığı açıktı. Genel kurul en sonunda Eliasson'un önerisi ile adayların mutlak çoğunlukla Konseye seçilmesini karara bağlamıştır. BM üyesi 191 devletin, asgari 96'sının oyu ile adayların seçilmesi mümkündür. Adayların seçiminde insan haklarının korunması ve geliştirilmesinde yapacakları katkının dikkate alınması kabul edilmiştir. BM Genel Kurulu üyelerinin 2/3 çoğunluğuyla ağır ve sistematik insan hakları ihlâli yapan Konsey üyesinin üyeliği askıya alınabilecektir. AB üyesi devletler resolusyonu desteklerken, ABD sonuçta memnun olmadığını ortaya koymuştur. ABD Güvenlik Konseyi sürekli üyelerinin İnsan Hakları Konseyi'nde de sürekli üyeliği ve İnsan Hakları Konseyi'ne BM Genel Kurulu'nun 2/3 çoğunluğu ile adayların seçilmesi konusunda direnmiştir. Bunun dışında ABD BM Güvenlik Konseyi yaptırımlarının muhatabı olan devletlerin İnsan Hakları Konseyi üyeliğinin sona ermesi gerektiğini savunmuştur (Bolton 2006). ABD taleplerinin kabul edilmemesi nedeniyle, İnsan Hakları Konseyi'nde üyelik istememiş, ancak yapıcı bir işbirliği içinde alacağını ifade etmiştir.

Konsey'de sandalye dağılımı BM Genel Kurulu'ndaki bölgesel grupların dağılımına göre olmuştur. Batılı devletlerin sayısı BM İnsan Hakları Komisyonu'na göre daha az teşekkül etmiştir. Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 54 üyesi İnsan Hakları Komisyonu'nun 53 üyesini seçmiştir. Batılı grup İnsan Hakları Konseyi'nde bugün 3 eksik üye ile temsil edilmektedir.

<u>BM – Bölgesel gruplar</u>	<u>İnsan Hakları Komisyonu</u>	<u>İnsan Hakları Konseyi</u>
Afrika	15	11
Asya	12	13
Latin Amerika	11	8
Batılı grup	10	7
Doğu Avrupa	5	6
<i>Toplam sayı</i>	<i>53</i>	<i>47</i>

Güvenlik Konseyi'nin sürekli üyelerine şimdiye dek olduğu gibi otomatik üyelik garanti edilmemiştir. Bir ülke üst üste iki kez 3 yıl için seçildiği takdirde, yeniden aday olmak için ara vermek zorundadır. 2006 Mayıs'ta 65 adaydan 47 devlet İnsan Hakları Konseyine seçilmiştir. İnsan Hakları Konseyi üyeleri arasında diğer ülkelerin yanısıra Almanya, Çin, Rusya, Suudi Arabistan ve Küba da yer almaktadır. Buna karşılık İran ve Venezüella seçilmemiştir. ABD Konseye aday olmamıştır.

BM'nin diğer alanlarına göre hükümet dışı kuruluşlar İnsan Hakları Komisyonu çalışmalarında olağandışı önemli bir rol oynamıştır. Yeni sistem sivil toplum örgütlerinin işbirliği konusunda herhangi bir sınırlama öngörmemektedir. İşbirliği BM Şartı'nın 71.madde ve Ekonomik-Sosyal Konseyin 1996/31 sayılı resolusyonunda düzenlenmektedir. Sivil toplum örgütleri reform sürecine ilişkin görüş bildirmişler ve tartışmalarda katkı yapmışlardır. Bir kısım sivil toplum örgütleri resolusyon ve rapor hazırlıklarında lobicilik yapmıştır. Bunun dışında hükümetler tarafından organize edilen ve ironik bir şekilde "*governemental*" sivil toplum örgütleri olarak isimlendirilen örgütler, ülkelerini insan hakları eleştirilerinden koruma ve diğer ülkelere insan hakları eleştirileri yöneltme misyonu üstlenmişlerdir. Ulusal insan hakları kurumları İnsan Hakları Komisyonu nezdinde gözlemci statüsü elde etmiş ve resolusyon karara bağlanırken iki kez konuşmuşlardır. İnsan Hakları Konseyi ulusal insan hakları kurumları ve sivil toplum örgütleriyle sıkı bir işbirliği çalışması içinde olacaktır¹².

Güvenlik Konseyi ağır ve sistematik insan hakları ihlallerinde mücadele bakımından güçlü bir rol elde edememiştir. Güvenlik Konseyi'nin BM Anlaşması VII. Bölüm ışığında yaptırımları karara bağlayan yegane organ olması nedeniyle, bu rolü elde etmemesi insan haklarının temini bakımından olumsuz olmuştur. İnsan Hakları Konseyi'ne ilişkin resolusyon Güvenlik Konseyinden söz etmemektedir.

İnsan Hakları Komisyonu'na yöneltilen eleştirilerden sonra, İnsan Hakları Komisyonu'nun katkılarında da, bu katkıların İnsan Hakları Konseyi çalışmalarında asgari beklenti olarak geçerli olması nedeniyle söz edilmesi gerekmektedir. İnsan Hakları Komisyonu'nun Mart 2006'da yapılan son

¹² Res.A/60/251, Abs.4(h)

toplantısında Louise Arbour Komisyonu'nun başarıları olarak şu hususları dile getirmiştir:

- Çok sayıda insan hakları konularında normlar geliştirmiştir;
- özel prosedür sistemini oluşturmuştur. Bu şekilde devletlerin uygulamalarının kabul görmüş uzman kurullar tarafından gözlenmesi sağlanmıştır;
- insan hakları ihlalleri farklı ülkelerde tartışılmış ve insan hakları ihlalleri kurbanlarının seslerini duyurmaları sağlanmıştır (bazı durumlarda örneğin Doğu Timor, Kosova, Filistin ve Ruanda'da özel toplantılar yapılmıştır);
- insan hakları için global bir platform yaratılarak, sivil toplum kuruluşlarının, insan hakları ihlalleri kurbanlarının, ulusal insan hakları kurumlarının, BM özel kuruluşlarının ve hükümet dışı kuruluşların, yüksek seviyeli hükümet temsilcilerinin insan hakları konularını konuşmaları sağlanmıştır.

İnsan Hakları Konseyi'nin çalışmaları bu dayanaklara istinat edecektir. Konseyin çalışmalarında başarı sağlaması misyonunu yerine getirmesine bağlıdır. İnsan Hakları Konseyi BM insan hakları çalışmalarında gerçek bir şans oluşturabilir. Rüzgarın karşı taraftan esmesine karşılık – BM Genel Kurulu'nda insan hakları yanlısı devletler azınlıktadır- insan haklarını koruma misyonunun önemli yapı taşları korunabilmiştir.

İnsan Hakları Konseyi'nin ilk seçiminde insan hakları geçmişte problemleri olan bir dizi devlet kendisini kabul ettirmiştir. Bu tutumun gelecekte de güçleneceği düşünülmektedir.

Batılı devletlerin ve Latin Amerika devletlerinin Konsey'de sandalye kaybettiği görülmektedir. Bu durum insan hakları Konseyi toplantılarının hazırlıklarında bölgeleri aşan lobby çalışmalarının yapılmasının gerektiğini göstermektedir. Bölgesel gruplar ve bu gruplarda temsil edilen devletler arasındaki güvensizliğin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Konsey tarafından denetlenme mükellefiyetinin kabul edildiği yeni sistemin başarısı devletlerin prosedürün esasları konusunda anlaşmalarına bağlıdır. Yüksek bir komiserin "review" hazırlamakla görevlendirilmesi rasyonel bir yöntem olabilir. Bu şekilde ülkelerin mutlak olarak ve önyargılı eleştirilmesi durumu ortadan kalkar. Bu denetimin etkin bir prosedüre mi yahut siyasi nedenlerle prosedürü kesmeye mi yol açacağına gözlenmesi gerekmektedir. Çoğu kez silahlı çatışmalarla bağlantılı olarak ortaya çıkan ağır ve sistematik insan hakları ihlallerinde İnsan Hakları Konseyi'nin zamanında ve profesyonel reaksiyon göstermesi ve hızlı ve güvenilir şekilde Güvenlik Konseyi'ne enformasyon ve danışma yolu açması gerekmektedir. Amaç, uluslararası güvenlik krizlerinde insan hakları değerlendirmeleri çerçevesinde Güvenlik Konseyi reaksiyonunun etkin olmasıdır. Bu durum insan hakları perspektifinin her alanda en ciddi şekilde ele alındığı BM Barış Koruma (UN-Peace keeping) ve yeni BM Komisyonu için de geçerlidir (peacebuilding). Münferit şikayetlerin özel prosedür ve 1503 sayılı prosedür çerçevesinde hangi kapsamda ele alınacağına da açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Sözü edilen kriterlerden bağımsız olarak İnsan Hakları Konseyinin başarısı (İnsan Hakları Komisyonu için olduğu gibi), uluslararası ilişkilerde etkin olan devletler (sanayi devletleri) ve gelişmekte olan devletler arasındaki ilişkilerin nasıl gelişeceğine bağlıdır. Muayyen bir ülkedeki somut insan hakları ihlallerinin esas alınması durumunda kısa ve orta vadeli olarak insan hakları sorununa çözüm olanakları yaratan adımların atılması mümkündür.

İnsan Hakları Konseyi'nin siyasallaşmasının yavaş yavaş ortadan kaldırılması söz konusu olsa da, Konsey'in siyasi platform niteliğe taşınması, Konsey'den geleceğe yönelik beklentileri sınırlamaktadır.